

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. V. Præcipuæ objectiones solvuntur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

quod ipso voluit esse contentus. Vel denique, ut
 A Deum ut finem supernaturalem appetendo, pec-
 cato commissionis, non verò puræ omissionis
 deliquit.

§. V.

Præcipua objectiones solvuntur.

Probatum secundò conclusio. Cùm superbia sit
 appetitus inordinatus propriæ excellentiæ, illud
 obiectum, circa quod Angelus primò peccavit, de-
 bet esse valde excellens, ipsi Angelo maximè pro-
 prium, & inordinatè ab ipso appetitum: Sed tres
 hæc conditiones magis conveniunt beatitudini na-
 turali Angelus, quàm cuicumque alteri bono: Ergo
 circa illam Angelus primò peccavit. Major patet,
 Minor verò declaratur, quantum ad singulas par-
 tes. Et in primis quod beatitudo naturalis Angeli
 sit bonum valde excellens, manifestum est: quan-
 doquidem est aggregatum omnium perfectio-
 num naturalium quæ convenire possunt Ange-
 lo, ejusque sapientiam, scientiam, potentiam, ro-
 bur, decorem, & sui ac Dei amorem & con-
 templationem naturalem includit. Quòd verò
 eadem beatitudo sit bonum Angelo magis pro-
 prium, etiam patet: quia est naturaliter Angelo
 debita; in quo differt à beatitudine supernaturali,
 quæ illi non debetur connaturaliter, sed solum ex
 meritis & auxilio gratiæ, subindeque est ab illo
 quodammodo aliena. Denique quòd Angelus
 inordinatè illam beatitudinem appetierit, proba-
 tur: quia cùm secundum communem sententiam
 creatura intellectualis teneatur in primo instanti
 perfecti usus rationis, se ad Deum ut ultimum fi-
 nem supernaturalem convertere, si illi per fidem
 ut alio modo talis finis innotescat; subindeque in
 primo instanti deliberationis plenè cuilibet An-
 gelo insitaret præceptum ejusmodi conversionis
 ad Deum ut autorem supernaturalem; hoc ipso
 quòd Angelus adhæsit propriæ beatitudini natu-
 rali, non servatè regulà prædictæ conversionis in
 finem supernaturalem, sibi à Deo præfixa, inordi-
 natè omnino illam appetit. Unde D. Thomas 3.
 cont. Gent. cap. 110. *Sicut in nobis peccatum est, ex
 hoc quòd bona inferiora, scilicet corporis, appetimus
 absque ordine rationis: ita in diabolo peccatum fuit
 in hoc quòd proprium bonum non retulit in divinum*

Neque hinc sequitur, primum Angelus peccatum
 fuisse puræ omissionis, non verò commissionis, ut
 ait Suarez. Nam licet non ordinare suam beatitudi-
 nem naturalem in supernaturalem, tunc sit pura
 quedam omisso, quando omittitur actus dilectio-
 nis ipsius; si tamen non omittatur talis actus, sed
 vere quis diligit suam beatitudinem naturalem (si-
 cut illam dilexit Angelus in primò suo peccato)
 tunc etiam omittitur modus & debita circum-
 stantia talis actus (in hoc consistens quòd ad beati-
 tudinem supernaturalem debeat ordinari) defe-
 ctiva talis ordinationis, non est peccatum puræ om-
 missionis, sed commissionis.

Ratio huius est, quia ad hoc ut aliquod pecca-
 tum sit omissionis puræ, non satis est quòd omitta-
 tur modus sive circumstantia debita alicui actui, sed
 requiritur insuper quòd ipse actus omittatur: v.g.
 licet peccatum puræ omissionis sit non audire ut
 non celebrare Missam, quando quis ad id tenetur;
 audire tamen illam absque debita reverentia, ut
 celebrare absque vestibus sacris, non est peccatum
 omissionis puræ, sed commissionis sacrilegæ, aut
 attentio præcedenti ponderatum est. Cùm ergo
 Angelus circa beatitudinem naturalem actum di-
 lectiois non omiserit, sed tantum modum &
 circumstantiam ipsius, eam absque ordinatione in

Tom. II.

Contra hanc conclusionem objicitur primò: 114.
 Obiectum primi peccati Luciferi, fuit aliquid
 nondum ab illo possessum: unde in Scriptura per
 verba de futuro explicatur, ut patet ex illo Isaia 14.
In celum conscendam, similis ero Altissimo: item E-
 zechielis 28. nomine negotiationis insignitur, cùm
 dicitur Lucifero: *In multitudine negotiationis tuæ,
 repleta sunt interiora tua iniquitate, & peccasti;* ne-
 gotiatio autem non terminatur ad obiectum actu
 possessum, sed possidendum: Atqui beatitudo natu-
 ralis possidebatur à Luciferis, dum peccavit;
 cum ea siquidem à Deo creatus est: Ergo obiectum
 primi peccati Luciferi, non fuit beatitudo natu-
 ralis illius.

Confirmatur ex Anselmo supra relato, dicente
 Diabolum appetisse id ad quod pervenisset, si ste-
 tisset: Sed non pervenisset ad beatitudinem natu-
 ralem, cùm illam haberet ante peccatum: Ergo illam
 inordinatè non appetit.

Ad objectionem respondeo distinguendo Ma- 115.
 jorem: fuit aliquid nondum possessum, materialiter,
 sive quoad entitatem, nego: formaliter, sive
 quoad rationem formalem, secundum quam ex
 modo volendi appetebatur, concedo. Similiter di-
 stinguo Minorem: beatitudo naturalis ab Angelo
 cùm peccavit possidebatur, materialiter & quoad
 entitatem, concedo: formaliter sive quoad ratio-
 nem formalem secundum quam appetebatur, ne-
 go: non enim erat actu habita quoad rationem finis
 ultimi & perfecti factivi; secundum quam tamen
 rationem ex modo appetendi Angelus tendebat
 in beatitudinem naturalem, eo ipso quòd illam
 appetebat sine subordinatione ad supernaturalem.
 Unde

Ad confirmationem distingo Minorem: Si An- 116.
 gelus steterit, non pervenisset ad suam beatitudi-
 nem naturalem, præcisè secundum se considera-
 tam, concedo; nam ut rectè dicitur in objectione,
 illam sic habebat ante peccatum: non pervenisset
 ad suam beatitudinem naturalem, ut inamissibiliter
 possidendam, & ut subordinatam beatitudini su-
 pernaturali, nego: illam enim ante suum primum
 peccatum sub hac ratione non possidebat; quan-
 doquidem poterat illam amittere, ac ordinatio-
 nem ipsius in finem supernaturalem omittere, sicut
 de facto omisit: unde primum peccando, potuit
 illam sic consideratam habere pro obiecto sui
 peccati.

Objicitur secundò: Si Diabolus peccasset, quie- 117.
 scendo in sua beatitudine naturali, tanquam in fine
 ultimo, & eam non ordinando ad supernatura-
 lem, peccatum illius non fuisset superbiæ, sed pu-
 fillanimitatis: At hoc dici nequit: Ergo nec illud.
 Sequela Majoris probatur: Quiescere in minori:
 recusando tendere ad magna, propriæ virtutis vel à
 Deo acceptæ commensurata, pertinet ad pusillanimitatem,
 ut docet S. Thomas 2.2. quæst. 133, art. 1. Atqui beatitudo supernaturalis commen-
 suratur divinæ gratiæ omnibus Angelis concessæ:
 Ergo si Angelus primò peccavit recusando beati-
 tudinem supernaturalem, & quiescendo in natu-
 rali, ejus peccatum fuit pusillanimitatis, non verò
 superbiæ.

Respondeo negando sequelam Majoris. Ad 118.
 Kkk 3 cujus

cujus probationem dicendum est, pertinere quidem ad pusillanimitatem, velle quiescere in minoribus, magnis relictis, ex terrore excellentiæ illorum: secus verò si idè relinquantur magna, quia ex modo, quo parva appetuntur, despiciuntur, ut contingit in proposito: idè enim Dæmones, adhærendo beatitudini naturali, reliquerunt supernaturalem; quia ex modo tendendi in naturalem, sine subjectione scilicet ac subordinatione ad supernaturalem, istam despexerunt; quod propriè ad superbiam pertinet. Unde D. Gregorius libro 12. Moralium cap. 7. enumerans quatuor species superbiæ (quas etiam refert D. Thomas 2. 2. qu. 362. art. 4.) dicit peccatum Angeli esse in quarta specie, consistente in hoc quòd quis de bonis habitis plus nimio gloriatur, volens illa singulariter possidere, spreto aliis, nempe beatitudine supernaturali, & aliis bonis ejusdem ordinis.

119. Obijciunt tertio: Circa objectum, quod volunt diligere necessariò quoad specificationem & exercitium, non potest esse actus inordinatus & peccaminosus: Atqui beatitudo naturalis diligitur ab Angelo necessariò quoad specificationem & exercitium: Ergo illa non potuit esse objectum primi peccati Angelorum. Major probatur: quia actus moraliter malus debet esse liber.

Confirmatur: Amor quo Angelus in secundo instanti diligebat suam beatitudinem naturalem, fuit idem qui in primo: cum sit necessariò quoad exercitium: Sed in primo non fuit inordinatus, nec peccaminosus: Ergo nec in secundo.

120. Respondeo ex Ferrariensi 3. cont. Gen. cap. 119. distinguendo Majorem: sub ea ratione sub qua diligitur omnino necessariò, concedo: sub alia ratione sub qua diligitur libere, nego. Quamvis autem beatitudo naturalis, absolute & secundum se considerata, sit objectum omnino necessariò ab Angelo dilectum, ut subordinata tamen, vel non subordinata beatitudini supernaturali, libere ab eo diligitur: & idè licet non possit Angelus peccare in dilectione illius, absolute & secundum se considerata, bene tamen in dilectione illius ut non relata ad finem supernaturalem. Neque verò est inconveniens, quòd circa idem objectum, diversimodè consideratum, idem actus possit esse necessarius & liber: nam Christus Dominus circa ipsum Deum amandum secundum se non erat liber, sed necessitabatur ex visione Beatifica; licet circa eundem Deum, ut erat ratio diligendi creaturas, esset liber; cum per talem actum mereretur, sicut in Tractatu de Incarnatione docetur. Unde

121. Ad confirmationem dico, amorem quo Angelus in secundo instanti diligebat suam beatitudinem naturalem, fuisse eundem physicè & substantialiter ac in primo, non tamen moraliter ac modaliter: nam illi in secundo instanti advenit modus libertatis, quatenus in illo instanti poterat referre vel non referre suam beatitudinem naturalem in supernaturalem.

122. Obijciunt ultimo: Angelus non potest peccare per se primo, immediate, & directe contra finem naturalem, sed tantum indirectè, secundariò, & ex consequenti, peccando scilicet directe, immediate, & per se primo, contra finem supernaturalem, ut supra ostensum est: Ergo primum peccatum illius, fuit circa finem & beatitudinem supernaturalem, non verò circa naturalem.

123. Sed nego Consequentiam: quamvis enim ponatur Angelum primo peccasse, appetendo inordinatè beatitudinem tantum naturalem, modo à nobis explicato, adhuc salvatur ipsum per se pri-

mo & immediate peccasse contra præceptum supernaturalem, quo prohibebatur amor beatitudinis naturalis, sine ordinatione ad supernaturalem: unde cum transgressio præcepti supernaturalis obligantis sub morali, sit etiam avertio à Deo ultimo sine supernaturali, magis directè quam à naturali, salvatur etiam Angelum prius fuisse avertitum à Deo, ut ultimo sine supernaturali, quam ab illo ultimo sine naturali.

Ex dictis facile intelliges, quomodo Angelus voluerit esse ut Deus, non per æquiparantiam, sed per similitudinem proportionalem: sicut enim Deus in seipso propriam habet beatitudinem naturalem, ita Angelus ex modo appetendi suam beatitudinem naturalem, voluit in seipso naturaliter habere ultimum finem, ac sibi sufficere ad suam felicitatem, & ut loquitur D. Bernardus supra relatus, seipso voluit esse contentus.

§. VI.

Statuitur ultima Conclusio.

Dico ultimo: Primum Angeli peccatum, non fuit, nec esse potuit, appetitus expressus directè malis beatitudinis supernaturalis, ut acquirenda viribus naturæ, & sine auxilio gratiæ, bene tamen appetitus virtualis & interpretativus illius.

Prima pars probatur: Talis volitio supponit errorem ex parte intellectus; supponit enim hoc iudicium erroneum: potest acquiri beatitudo supernaturalis, ex viribus naturæ, ac sine meritis, & auxiliis gratiæ, quod est hæresis Pelagii: Sed error non potuit esse in Angelo ante peccatum, ut patet articulo sequenti: Ergo nec talis volitio.

Confirmatur: Vel ille appetitus fuit efficax, vel inefficax? Neutrum dici potest: Ergo &c. Minor quantum ad primam partem est evidens: nam volitio efficax beatitudinis supernaturalis, involvit, saltem virtualiter, volitionem mediorum ad illam consequendam necessariorum; media verò necessaria ad consecutionem beatitudinis supernaturalis, sunt vires supernaturales, & auxilia divina gratiæ. Probatur verò quantum ad secundam: quia ut ostensum est supra, agendo de appetitu equalitatis Dei, Angelus in primo peccato non potuit solum peccare ex inefficaci appetitu, sed ex aliquo sine efficaciter intento, & cuius gratiæ cætera appeterentur; & de facto peccavit appetendo aliquid quod a se qui tentavit, non circa quod in efficiantiam complacentiæ elanguit, ut ibidem monstravimus: unde omnia quæ diximus circa inefficacem appetitum equalitatis divinæ, currunt hic contra inefficacem appetitum supernaturalis beatitudinis.

Secunda etiam pars suaderet: Nam D. Thomas perpetuò docet, Angelum recuisse habere beatitudinem supernaturalem ex gratiæ & beneficio Dei. Hoc potissimum docet articulo tertio huius quæstionis, ubi inquit: In hoc appetit esse similes Deo, quia appetit ut finem ultimum beatitudinis, id ad quod virtute sua natura poterat pervenire, appetens suum appetitum à beatitudine supernaturali, qua est ex gratiæ Dei: id est, reculans beatitudinem supernaturalem, quia est ex gratiæ: reculare autem beatitudinem supernaturalem, quia est ex gratiæ, est virtualiter & interpretativè velle illam, si non esset consequenda ex gratiæ: quoniam ex ratione superbiæ despiciat aliquod magnum bonum, et eo quòd videt non posse haberi nisi beneficio alieno, tacitè insinuat quòd si posset habere independentè ab alterius gratiæ, illud libenter ap-